

Menneskets Udvikling.

(Fortsat.)

Ingen større Dag oprandt i Jordens Udviklingshistorie end den, da det første Menneskebarn fødtes. Thi paa den kom der ind i Verden det eneste, der manglede for at fuldkommengøre Skabningen: en Læremester i Kærlighed. Vel underviser Modern Barnet, men langt vigtigere er den Undervisning, Barnet giver Moderen. Millioner og Millioner Mødre levede før den Tid i Verden, men den højeste Kærlighed var ikke født. — Ømhed, Blidhed, Uegennytte, Omhu, Selvopofrelse, alt dette kendtes ikke. Til at skabe Moderkærlighed og alt, hvad dette hellige Ord indeholder, forredes der et Menneskebarn.

Følger vi to af de højeste Organismer gennem deres Barneaar, finder vi en slaaende Forskel med Hensyn til den Tid, de bliver hos Modern. Den ene er et spædt Menneskebarn, den anden, som vi kan tænke os født samme Dag; en Abeunge. Efter nogle faa Dage er Abeungen næsten i Stand til at gaa fra Modern. Den kan allerede klatre, spise og sludre som Forældrene, og et Par Uger efter er Dyret lige saa uafhængigt af dem som det vingede Frø af Modertræet. I samme Tidsrum og endnu længe efter er Menneskeungen ude af Stand til at nærme, klæde eller beskytte sig selv; den er kun en halvbevidst Tingest, en sprællende Kugle, Verdens eneste Type paa Ubehjælpssomhed. Legemet er der med alt, hvad dertil hører, Led for Led, Muskel for Muskel, som hos den anden. Men hvoraf det nu kommer, dette Legeme arbejder ikke. Noget er der, der mangler. Legemet har Øjne, men de ser ikke, Øren, men de hører ikke, Lemmer, men de arbejder ikke. Det hele synes en mislykket Affære. Hvorfor ligger det spæde Menneskebarn som en Træklods i Skoven, mens dets vævre Afbillede spotter det fra Grenen deroppe? Hvorfor træder den, der ikke er Menneske, ud i Livet saa længe før den, der er det? Fra den moralske Side forstaar vi vel, hvad denne Standsning betyder — det var nødvendigt for Menneskebarnets aandelige Udvikling, at det skulde være saa længe som muligt sammen med Modern — men hvad er det bestemte paa det fysiske Omraade? Det, der danner Forskellen mellem Abeungen og Menneskebarnet, er et ekstra Stykke Maskineri, som det sidste har og det første mangler. Og hvad er da dette Stykke Maskineri? En Hjerne, en menneskelig Hjerne — Barnet bruger den dog ikke. Hvorfor? Fordi den ikke er helt færdig. Naturen arbejder haardt derpaa, men paa Grund af dens indviklede og fine Indretning tager det lang Tid, og indtil alt er færdigt, maa Barnet vedblive at være en *Ting*. Og hvorfor er Abens Hjerne saa snart færdig? Fordi den er en Maskine, der er lettere at lave. Og hvorfor skulde den være lettere at lave? Fordi den kun er beregnet paa et Dyrs Livsarbejde, den anden skal gøre et Menneskes Gerning. Her ser vi et smukt Eksempel paa den fremad-

skridende Udvikling. Alt det, den lavere Organisme gør, har allerede været gjort Millioner Gange af dens Forgængere, og Evnen er nedarvet, er bleven til Instinkt. Men et Menneske er ikke en Automat. Det skal gøre ny Ting, tænke ny Tanker, udfinde ny Livsvilkaar. Dets Forfædre har gjort det samme, men noget blev gjort saa sjældent, andet i saa kort en Tid, at Arvelighed ikke kunde virke. Enhver, der kommer efter, maa selv bane sig Vej gennem Verden og lære at lodse sig uden om alle Livets Skær det bedste, han kan. Men dertil hører et meget indviklet Maskineri. Det Apparat, der besørger Aandedrættet, uden at vi tænker derpaa, saa vel som det, der bringer Hjertet til at slaa, de selvvirkende Fjædre, der lukker Øjenlaaget, naar det er træt — disse og hundrede andre er gode, gamle Opfindelser, som ved uophørlig Brug Slægter igennem hos hvert nyt Individ lige fra Begyndelsen af arbejder til Fuldkommenhed. Derfor behøver Naturen ikke i denne sene Periode at spille Tid paa nogen Forbedring af dem. Men den højere Hjerne er sammenlignelsesvis ny i denne Verden. Den paatager sig flere Pligter, ofte en hel ny Slags Pligter; den maa gøre Ting, som dens Forgængere endnu ikke havde lært at gøre eller ikke helt havde lært at gøre uden at tænke derpaa. Og det ubegribelig indviklede Maskineri maa have Tid til at vænnes til Arbejdet. Det kommer først i fuldkommen Orden efter en omstændelig Tildannelse og Forbedring.

Den lange Barnealder betyder alt saa fysiologisk set Opsætningen af et ekstra Maskineri i Hjernen, og af Tiden, der medgaar til at gøre det færdigt, afhænger dets Fortrinlighed. Man ser et Sejlskib stikke i Søen i det Øjeblik, det har sin Takkelage i Orden. Et Dampskib maa vente paa sine Kedler. Og Belønningen for Dampskibets Liggen i Dok kommer lidt efter lidt. — Det gør større Nytte, Kursen kan ændres, som man lyster, og det er sikrere i Storm og Krigstid. For Duelighed, for Afveksling i Livsvilkaar, for større Sikkerhed maa Menneskeheden ligeledes betale Evolutionens Afgift, bestaaende af en lang, hjælpeløs Barndom, en Opvækst, fuld af Vanskeligheder og Farer. Barndommen er i sit tidlige Stadium en Række Indsætninger af og Forsøg med det ny Maskineri, en langsom Eksperimenteringen med Kræfter og Evner saa unge, at Arveligheden, idet den lader dem gaa videre, endnu ikke ser sig i Stand til at medgive dem fuld Brugsanvisning.

Den menneskelige Hjerne er, for at tage et andet Billede, et Højdedrag af Nervestof, afsat Lag paa Lag, furet af dybe Kløfter og gennemkrydset af et Net af Landeveje, langs hvilke Tankerne passerer frem og tilbage. De gamle vante Tanker gaar langs de slagne Veje; de ny Tanker slaar ind paa mindre befarede Stier, og de nyeste maa selv danne friske Tankespor. Lidt efter lidt bliver saa disse til regulære Veje.

Fra Ind- og Udland.

Danmark.

Fru Nina Bang svarer i Tilskuerens Augusthefte paa Hr. Jensens Artikel om Kvindeerhvervet og Hjemmet. Som det saa ofte gaar med statistiske Data faar hun et andet Facit ud af Tallene end han. Man bør læse hendes Artikel, der som altid er klar og konsekvent og fremfører adskillige træffende Bemærkninger. Vi kommer vistnok oftere tilbage til denne Sag og til den Meningsforskel, der i den er mellem hende og os.

Norge.

Arméintendanturen har indført Kurser i praktisk Madstel for Armeens Furerer. Det første af disse Kurser skulde tage sin Begyndelse den 4de August med 16 Deltagere. Kurserne, der staar under Overledelse af Generalintendant Keilhau, afholdes i det kommunale Køkken og som Lærer fungerer bl. a. Frøken H. Helgesen, der har udarbejdet Planen sammen med Generalen, ligesom ogsaa Furerernes Kogebog er gennemset af hende.

Frankrig.

Fru Jules Guesde, den bekendte franske socialistiske Gruppefører Hustru, er afgaaet ved Døden i Paris. Hun, der var en Datter af Karl Marx, efterlader sig ikke faa skønlitterære Værker.

Amerika.

En Del kvindelige Bogholdere og Regnskabsførere i Chicago har sluttet sig sammen og dannet en Filial til "The Chicago Society of Accountants and Bookkeepers" med det Formaal at faa Kvindens Løn hævet til samme Højde som Mandens.

Hygieta.

Lidt om Gulvklude.

Et ikke synderlig interessant Emne, vil de fleste sige; og dog spille disse nyttige, men hidtil upaaagtede Tjenere en ikke saa lille Rolle endda i vort Liv.

Baronesse Dahlerup, hvis Interesse for Filantropi og Hygieine er velkendt, har, medens hun arbejdede paa at fremstille sine bekendte Bomuldsdrasser, havt Lejlighed til samtidig at undersøge det Spind, hvoraf vore Gulvklude fabrikkes. De fleste gaar vel ud fra, at deres smudsige graa Udseende stammer fra ubleget Garn; men dette er ikke Tilfældet. Gulvklude fabrikkes af Affaldet, der opfejes af Gulvene i Spindierne og derefter puttes i Maskinen Gang efter Gang.

Statistikken viser, at et stort Procentantal af Bomuldspindere bliver brystsyge som Følge af det fine Bomuldsstøv som samles i deres Lunger. Der er i Fabrikkerne ingen Spyttbakker — de spytter paa Gulvene og Opspyttet fejes ind Bomuldsaffaldet og gaar med i Spindemaskinerne. Ved at lægge en mørk Gulvklud i en Spand rent Vand vil man Dagen efter se, at Vandet er farvet, ligesom og-

saa Kluden lugter ubehageligt. Det graa Materiale fabrikkes mest i Belgien og Tyskland og Fabrikkerne i disse Lande har ikke villet indlade sig paa at levere Baronessen andet Garn til Forarbejdelse af Gulvklude.

Hun har nu formaaet et engelsk Firma til at levere hende aldeles ren Bomuld, hvorfra hun laver det fineste rene Fabrikat, som man næsten krymper sig for at kalde Gulvkludestof; det ligner mere Haandklæde eller Bommesistof, og har med Rette faaet Navnet, Hygieta.

Rendegarnet, som først slides paa vore Gulvklude og som paa de almindelige kun er snoet Garn, er paa Hygieta kludene virkelig Fiskegarn, det stærkeste, som eksisterer, og disse er derfor mindst dobbelt saa stærke som de almindelige Gulvklude. Foruden at man, ved at anskaffe sig Hygieta kludene, opnaar en større Betyggelse for Sundheden støtter man desuden Baronessens Bestæbelser for at skaffe Fangerne paa Vridsløse et renligt og indbringende Arbejde.

Ved Siden af selv at forarbejde sine Sager i sit Hjem, har Baronesse Dahlerup nemlig faaet Tilladelse af Fængselsinspektør Ammitzbøll til at stille nogle Væve op i Fangernes Celler, saa vidt vides foreløbig 5 til Prøve. Man vil kunne bestille al Slags Haandvævning hos Baronesse Dahlerup, Charlottenlund, som saa bringer Bestillingen videre derud. Haandvævning er som bekendt ubestridelig langt stærkere end Maskinvævning.

Da Baronessen betaler den samme Væverløn, som en Entreprenør giver sine Arbejdere, optræder hendes Fabrikat ikke som Konkurrent til de bestaaende Varer uden igennem dets hygieiniske Egenskaber. Vi anbefaler derfor vore Læsere at gøre et Forsøg med en Hygieta-Gulvklud.

Parisernotitser.

Man synes i Paris overrasket ikke blot over de udenlandske Damers scenevante Optræden, men ogsaa over den Dygtighed, franske Kvinder udfolder. Saaledes udtalte Præsidenten ved Kongressen for „Pressen som Op-

Abonnement paa
„Kvinden og Samfundet“,
Oktober Kvartal, 57 Øre, tegnes herved:

Navn:

Stilling:

Bopæl:

Skolen paa Tjasnaia Poliana.

Af
Grev Leo Tolstøi.

Oversat fra Fransk af Helga Westergaard.

VII.

Uden for Skoletiden, i fuld Frihed og under aaben Himmel udvikledes der mellem Lærer og Elever et andet Forhold, hvor den størst mulige Frimødighed, Naturlighed og Tillid herskede, et Forhold, der forekom os at være det Ideal, hvorefter Skolen skulde stræbe.

Nylig blev der i en af Klasserne oplæst en Fortælling: „Troldmanden“ af Gogol. Slutningsscenerne af den gjorde et levende Indtryk paa Børnene og satte deres Indbildningskraft

i Bevægelse, saa at de uafsladelig talte om, hvad de havde hørt.

Det var ikke koldt udenfor; en Vinteraften uden Maaneskin, men med Skyer paa Himlen. Ved Korsvejen standsede vi. De ældste, der havde været tre Aar i Skolen, kom hen til mig og bad mig om at gaa lidt længere med dem. De smaa saa et Øjeblik paa hverandre og løb derpaa hurtigt deres Vej. De havde for nylig faaet en ny Lære, og der var endnu ikke opstaaet den samme Tillid mellem dem og mig som den, der var mellem de største og mig.

„Aa, lad os gaa ind i Skoven,“ foreslog en af disse.

Mere end nogen af de andre ønskede Fedka at komme derind. Det var en Dreng paa ti Aar, en flintfølede, let paavirkelig, modig og poetisk Natur. Faren udgjorde øjensynlig for ham den vigtigste Betingelse for en Fornøjelse. Om Sommeren kunde man blive ganske bange ved at se ham svømme meget længere ud i Dam-

men end nogen af de andre og ligge derude og foretage sig alle mulige Svømmekunster. Nu vidste han, at der var Ulve i Skoven, og derfor vilde han derind.

Med fire Drengene gik jeg da ad Skoven til; Semka, kraftig paa Sjæl og Legeme; Vanilo, en tolv Aars Dreng, som gik i Spidsen, og med en blød og bøjelig Stemme hvert Øjeblik raabte Hallo! Prognka, en sygelig, blid og talentfuld Dreng, Søn af en fattig Familie, tilsyneladende ene og alene sygelig af Mangel paa Næring, og endelig Fedka, som underholdt mig uafsladelig, idet han med en besynderlig blød Stemme snart fortalte, at her havde han om Sommeren vogtet Heste, snart forsikrede mig, at der var slet ingen Fare; men tilsidst spurgte han mig dog i en indtrængende Tone, som for at tvinge mig til at svare: „Hvad skulde vi gøre, hvis der pludselig viste sig en Ulv?“

Vi gik ikke ind i Skoven, det havde været altfor farligt, men holdt os i

Udkanten; Mørket faldt paa, saa man kunde knapt se Stien; Lysene fra Landsbyen skjulte sig for os. Semka stod stille og lyttede.

„Stands, Barn! hvad er det?“ spurgte han pludselig.

Vi tav, men hørte intet; alligevel kom Frygten til.

„Hvad skulde vi dog gøre . . . hvis der var en . . . lige bag efter os?“ spurgte Fedka.

Vi talte om Røverne i Kaukasus. De kunde godt huske Kaukasus's Historie, som jeg havde fortalt dem for længe siden, og atter talte jeg til dem om Kosakkerne og Hadji Murad.

Semka gik i Spidsen med lange Skridt i sine store Støvler. Prognka vilde gaa ved Siden af mig; men Fedka skubbede ham bort, og Prognka, der altid underkastede sig alle andre paa Grund af sin Fattigdom, lod sig nøje med at træde ude i Vejkanten, skønt han maatte gaa i Sne til Knæene.

Hvem, der har omgaaedes en Smule med Mujikbørn, maa have lagt Mærke